

Дидактичний посібник « Весела подорож звірят»

Автор: вчитель-логопед Зиндик М.М.

Зміст

1. Вступ
2. Основна частина. Варіанти використання
3. Додатки (мовленнєві ігри)

«У грі розкривається перед дітьми світ, творчі можливості особистості. Без гри немає і не може бути повноцінного дитячого розвитку. Гра – це величезне світло, через яке в духовний світ дитини вливається життєдайний потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, що засвічує вогник допитливості».

В. Сухомлинський

Вступ

Дитину від народження оточує світ звуків. Важливо якомога раніше навчити дитину розрізняти їх, навчити правильній вимові, умінню помічати та виправляти мовленнєві помилки, а таким чином – розвивати культуру мовлення дитини.

Дітям інколи важко відразу правильно відтворити почуте слово: чітко вимовити звуки в ньому, не порушити складову структуру слова.

Чіткість та чистота мовлення залежать від багатьох факторів:

- від стану і рухливості артикуляційного апарату;
- розвитку мовного дихання, що забезпечує нормальне звукоутворення;
- розвитку дикції;
- розвитку фонематичного слуху;
- уміння відрізняти одні мовленнєві звуки від інших, зокрема близькі за звучанням.

Прислухаючись до різних слів, «граючись» із ними, діти розвивають свій слух, артикуляцію, покращують вимову. Гра є провідним видом діяльності дитини, однією з форм навчання та виховання, яка стимулює мовленнєву активність дітей. Мовленнєві ігри розвивають мислення дітей, активізують та збагачують їхній словниковий запас, покращують фонематичний слух, прищеплюють інтерес і любов до мови.

Дидактичні ігри дають можливість в емоційній формі організувати вправління дітей у вживанні раніше набутих слів, виразів, фраз, уточнювати й активізувати їх словник.

Словесні дидактичні ігри спрямовані на розвиток мовлення дітей, уточнення та закріплення словника, на формування правильної звуковимови. Водночас вони є підґрунтям для активізації пізнавальної діяльності, розвитку розумових здібностей, формують вміння висловлювати свою думку, робити

висновки, застосовувати нові знання в різних життєвих ситуаціях.

Педагогічні вимоги до дидактичних вправ:

- Дидактична вправа повинна мати чітко визначену мету, основне навчальне завдання.
- Кожна дидактична вправа повинна збуджувати дитячу думку, сприяти розвитку мислення.
- Будувані дидактичну вправу потрібно на знайомому дітям матеріалі, пов'язаному з їх життям і діяльністю.
- У дидактичній вправі потрібно передбачати наочний матеріал.
- Дидактичні вправи повинні проводитись жваво, цікаво, з використанням ігрового прийому.

Основна частина

Посібник з розвитку мовлення для дошкільнят призначений для використання на заняттях з дошкільниками від 2 до 6 років. Основа посібника – яскраве тканинне панно (60/60 см.), яке поділено на зону села та лісу. Біля обійстя нашиті дерева, квіти, є паркан, озеро, де плавають каченята, собача будка, стіг сіна. У лісовій зоні – ялинки, могутній дуб, пеньок з грибами. Всі елементи виготовлені з фетру та атласу, поєднання яких нагадує чудовий пейзаж. Фігурки тварин мають незвичайний, привабливий вигляд. Адже вони в'язані власноруч. Дикі звірята – вовк, зайчик, лисиця, ведмідь, білочка та їжачок. Свійські тваринки та птахи – кішка, собака, курочка, півник. Дідусь та бабуся – господарі в своєму домі! Для в'язаних фігур використовуються підставки, що дозволяють легко пересувати їх на ігровому полі. Також фігури можна одягати на пальчики та застосовувати під час пальчикових ігор і вправ. Доповнення до кольорового панно – зелене ігрове поле круглої та квадратної форми, яке використовується для різних видів занять з дітьми.

Цей посібник можна використовувати в освітній діяльності з розвитку мовлення дітей, по знайомству з назвою і зовнішнім виглядом тварини та по формуванню узагальнюючих понять, класифікації. Також можна вирішувати ряд завдань: закріплювати правильну звуковимову, розвивати фонематичний слух, підбирати слова близькі за звучанням, визначати наявність заданого звука в слові. Використання звірят підштовхує дітей до повторення окремих слів, словосполучень, сприяє побудові речень. Діти легко наслідують звуки тварин, промовляють голосові та артикуляційні вправи. Посібник розвиває зорову пам'ять, увагу, розширює словниковий запас і кругозір. Даний матеріал буде корисний логопедам, вихователям дошкільних закладів, а також батькам. Посібник розрахований для індивідуальної і групової роботи з дітьми дошкільного віку.

Мета: Розвивати пізнавальний інтерес, слухове сприйняття, фразове та діалогічне мовлення. Вправлятися в умінні використовувати в мові прості та складнопідрядні речення. Виховувати дбайливе ставлення до природи.

Завдання:

- розвиток мовлення, вміння робити прості висновки;
- розвиток уваги, мислення, фантазії, сприйняття усної та зорової інформації;
- формування вміння узагальнювати і порівнювати предмети;
- закріплення і розширення уявлень про навколишній світ.

Великий спектр ігрових завдань з тваринками спонукав мене до написання веселих віршів про звірят, які я часто застосовую на логопедичних заняттях з дошкільниками. Щоразу пропоную дітям різні види завдань, доповнюю вірші діалогами між тваринками. Ось добірка для дітей:

1. Спочатку пропоную малятам вирушити в подорож до казкової країни.

Слухання лісової казки:

Ось і осінь на порі,
Жовтень на календарі.
Та в казковім нашім царстві,
В тридесятім господарстві
Ясно й сонячно навколо,
Все барвисте: ліс і поле.
Диво-казка лісова –
Все навколо ожива!

На узліссі, де ялинки
Примостилася хатинка.
Кіт, собачка виглядають,
Добре дім охороняють!
Баба – добра господиня,

Дід працює аж до днини.

Тільки курка й півень знають,
Граються собі, стрибають...
Ходять- бродять на подвір'ї
Розпушили гарно пір'я!

2. Далі подорожують звірята.

Півник з Куркою вирушають у подорож:

- Ко-ко-ко – мій любий друже,
Сумно в домі нашім дуже...
- Тож підемо, погуляєм,
Добрих друзів пошукаєм!

Зустріч з Зайчиком.

Раптом з лісу навпростець
Стрибнув Зайчик молодець.
Курка з Півнем вмить зраділи
Зайця в гості запросили.
Запитали в Зайченятка
де його домівка-хатка:

3. Після зустрічі з Зайчиком можна розіграти різні потішки, загадки, невеликі віршики та запросити Зайчика у подорож.

Курочка:

- Підем з нами, погуляєм,
Добрих друзів пошукаєм!
Всі разом з'їмо млинці
Ще й солодкі баранці!

Зайчик:

- Так, я з вами йду охоче
Тільки друг погратись хоче
В мене вірний є дружок,

Звати його зайчик Чок.

Вчитель – логопед:

- Разом з Чоком залюбки
Всі пограють малюки!

4. Для зайчикowego друга варто виконати знайомі артикуляційні вправи: «Смачне варення», «Гойдалка», «Годинник», «Змійка», «Чистимо зубки», «Горішок» та інші.

5. Наступна зустріч - з Лисичкою та Вовком. Розігрується діалог.

Вчитель – логопед:

- Чути звуки за кущами:
Вовк й Лисиця перед нами!

Півник:

- Підем з нами, погуляєм,
Добрих друзів пошукаєм!
Всі поласуєм вершками
І смачними пиріжками.

Лисиця:

- Так, звичайно, тільки шкода,
Перед нами перешкода:
Хитра є вперед дорога
Для дітей пересторога!

Вчитель – логопед:

- Наші пальчики все знають
Вмить по сходинках стрибають!

6. Тут можна використати нейровправи, нейродоріжки та пальчикові лабіринти.

7. І знову зустріч з Ведмедиком. Розігрується діалог.

Вчитель – логопед:

- Бродить в лісі друг Ведмідь

І його також візьміть!

Курочка:

- Підем з нами, погуляєм,
Добрих друзів пошукаєм!
У бабусі мед, малинка,
Тепла й затишна хатинка.

Ведмідь:

- Так, лише одне питання,
Для дітей складне завдання:
На зразок дивись, рахуй
Все уважно посортуй!

8. Доцільні вправи з кольоровими резинками, прищепками, камінцями, кришечками, кульками, помпонами.

Вчитель – логопед:

- Наші пальці допоможуть,
Вправи виконати зможуть!

9. Подорож добігає до кінця...

Вчитель – логопед:

- Ось і хатка, поспішаймо,
Бабу з дідом привітаймо.
Є ворітця біля хатки –
В них ховаються загадки.
Щоб дверцята розімкнути
Треба нам на кульку дути!

10. Улюблені ігри для розвитку мовленнєвого дихання: «Закоти кульку у ворітця», «Нагодуй тваринок» тощо

Курка і Півень:

- Добрі друзі, веселіше,

В гості йдіть до нас хутчіше!

Разом гратись, веселитись,

Смакотою пригоститись...

Вчитель – логопед:

- І я там була, теж пригостилась
З хорошими дітками поділилась!

Додатки

Мовленнєва гра «Чарівна галявина»

Мета: розвивати мовленнєву активність дітей.

Варіанти завдань.

1 завдання «Пригадай казку»

Мета: розвивати зв'язне мовлення дітей, вправляти у вживанні порядкових числівників.

Логопед показує на панно будиночок та об'ємні фігурки казкових героїв.

- Відгадай з якої казки прийшли герої?

- Розкажи цю казку (дитина самостійно або з допомогою логопеда розповідає казку).

- Хто перший знайшов будиночок? Хто прийшов другий? Третій? Хто прийшов останній?

2 завдання «Відгадай, чий голосок?»

Мета: Розвивати висоту і тембр голосу, інтонаційну виразність мовлення.

Логопед відтворює звуки різних звірят: собаки, кішки, вовка, ведмедя. Дитина відгадує. Потім дитина і педагог міняються ролями.

3 завдання «Хто де живе?»

Мета: Вчити вживати прийменники над, під, між, у, за, біля.

Педагог розміщує звірів на панно, пропонує уважно подивитися і відгадати, хто це?

- Цей звір живе біля будинку. Це...

- Цей звір живе між деревами. Це ...

- Цей звір живе під кущем. Це ...

- Цей звір живе у будці. Це ...

- Цей звір живе за парканом. Це...

- Цей звір живе у озері. Це ...

Потім дитина сама загадує загадки промовляючи слова *над, під, між, біля, у*

4 завдання «Посели мешканців»

Мета: Закріпити просторові уявлення зліва, справа, вгорі, внизу.

Педагог пропонує заселити звірів по квартирах.

Білка буде жити на третьому дереві ліворуч.

Лисиця - на галявині з лівого боку.

Ведмідь – внизу біля дуба.

Заєць – праворуч від лисиці.

Їжак – вгорі на пеньку.

Вовк – з правого боку від будинка.

5 завдання «Підбери картинки із заданим звуком»

Мета: розвивати фонематичний слух, вчити виділяти заданий звук у складі слова, автоматизувати звук [ш] в словах.

Логопед ставить у віконце будиночка по чергово букви, що позначають певні звуки [ш] [с] [ж] [з] ... і пропонує дитині знайти на панно зображення, в назві яких є ці звуки.

6 завдання «Поділи на склади»

Мета: вправляти у поділі слів на склади.

Логопед розміщує складові схеми на галявині з правого боку і пропонує дитині поселити мешканців з лівої сторони у відповідності зі схемою.
- Назви кожного мешканця. Проплескай в долоні кількість складів у кожному слові, і ти дізнаєшся, хто тут живе.

7 завдання «Складові пісеньки»

Мета: розвивати фонематичний слух, автоматизувати поставлені звуки в складах.

Увечері всі мешканці влаштовують концерт на чарівній галявині. Кожен співає свою улюблену пісеньку. Давай співати разом з ними! Слухай уважно і повторюй пісеньки разом з кішкою, собачкою, півником, курочкою. А тепер разом з вовком, а тепер з ведмедем. Постарайся не помилятися!

